

Stockholms kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Kungsholmens grundskola
belägen i Stockholms kommun

Tillsyn i Kungsholmens grundskola

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Stockholms kommun under våren 2016. Kungsholmens grundskola besöktes av Skolinspektionen mellan den 9 mars 2016 och den 11 mars 2016.

Måluppfyllelse och resultat

Årskurs 9

Enligt Skolverkets nationella statistik (SIRIS) för läsåret 2014/15 var det genomsnittliga meritvärdet 267 poäng (17 ämnen), vilket ligger över snittet i riket (224,7). Andelen elever som uppnådde kunskapskraven i alla ämnen läsåret 2014/15 var cirka 92 procent, jämfört med 77 procent i riket. Andelen elever som nådde kunskapskraven i alla ämnen läsåret 2014/15 var 92 procent. Den genomsnittliga betygspoängen för slutbetygen i årskurs 9 läsåret 2014/15 var högre än för riket i alla de ämnen som redovisas. Flickornas genomsnittliga betygspoäng var högre än pojkarnas i alla ämnen utom i idrott och hälsa. Andelen elever som läsåret 2014/15 var behöriga till ett yrkesprogram eller högskoleförberedande program på gymnasieskolan uppgick till nästintill 100 procent. Motsvarande uppgifter för riket uppgick till cirka 86 procent för yrkesprogram och cirka 85 procent för högskoleförberedande program.

Årskurs 6

Skolverkets nationella statistik för läsåret 2014/15 visar att andelen elever i årskurs 6 som uppnådde lägst betyget E i alla ämnen varierar mellan cirka 90 och 100 procent i de ämnen som redovisas.

Den genomsnittliga betygspoängen våren 2015 var högst i ämnena modersmål 15,5 (jämfört med rikets 14,5), musik 15,4 (jämfört med rikets 13,9) och idrott och hälsa samt kemi som båda låg på 14,7 (jämfört med rikets 14,1 respektive 12,9)

Årskurs 3

Enligt Skolverkets nationella statistik för de nationella proven varierade andelen som nådde kravnivån på delproven i matematik mellan cirka 88 och 97 procent. Andelen som nådde kravnivån på delproven i svenska varierade mellan cirka 97 och 98 procent. I samtliga delprov i matematik var andelen

Beslut

2016-04-27

3 (13)

Dnr 43 - 2015:10032

elever som nådde kravnivån högre än motsvarande andel i riket. Även för delproven i svenska var andelen elever som nådde kravnivån högre än för riket förutom i delproven "Tala: muntlig uppgift" och "Läsa: enskilt textsamtal".

Av skolans egen resultatredovisning framgår att 95 procent av eleverna nådde kunskapskraven i ämnet svenska och 93 procent i ämnet matematik läsåret 2014/15.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2016-11-02
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats.

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens utredning visar att skolan har brister i värdegrundsarbetet. Utredningen visar att det bland eleverna finns ett hårt språkbruk, förekommer skojbråk och bland vissa elever även maktlekar. Skolinspektionen bedömer därför att skolan fortsatt måste arbeta aktivt kring dessa frågor och vidta åtgärder.

Tillsynen visar även att skolan behöver utveckla elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete samt utveckla arbete med studie- och yrkesvägledning för eleverna.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stockholms kommun att senast den 2 november 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Stockholms kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Det bedrivs ett förebyggande värdegrundsarbete för att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet. (Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, God miljö för utveckling och lärande, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden)
- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)
- Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. (2 kap. 29 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Bedriva ett förebyggande värdegrundsarbete för att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet.
- Elevhälsans samtliga kompetenser ska vara delaktiga i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet.
- Säkerställa att alla elever ges vägledning och konkreta erfarenheter av betydelsen av olika val om fortsatt utbildning och yrkesinriktning.

Motivering till bedömning av brist

Förebyggande värdegrundsarbete

Tillsynen visar att Kungsholmens grundskola brister i sitt förebyggande värdegrundsarbete. Trots att det finns en uttalad nolltolerans visar utredningen att det förekommer ett hårt språkbruk, skojbråk som innefattar slag, sparkar och knuffar. Även inslag av maktlekar förekommer bland eleverna. Av utredningen har det visserligen framkommit att skolan bedriver ett arbete för att komma tillrätta med elevernas språkbruk och de skojbråk som förekommer. Skolinspektionen bedömer dock att de åtgärder som skolan vidtar i det här arbetet inte ger avsedd effekt eftersom problemen kvarstår.

Skolan ska inte vara en plats där nedvärderande och otrevliga ord eller våld accepteras. Givet vad som framkommit i utredningen föreligger en risk att det bland vissa elever utvecklas en norm som innebär att de inte längre reagerar på nedsättande ord, men även att det utvecklats en miljö där sparkar och slag ses som en del av vardagen i skolan.

Av läroplanen framgår att utbildningen inom skolväsendet ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö. Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Verksamheten i skolan ska präglas av omsorg om den enskildes välbefinnande och utveckling. Tendenser till diskriminering eller kränkande behandling ska aktivt motverkas.

Eleven ska i skolan möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska aktivt och medvetet påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk vardaglig handling. Alla som arbetar i skolan ska medverka till att utveckla elevernas

känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för människor också utanför den närmaste gruppen. Av läroplanen framgår vidare att läraren ska uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling.

Eleverna berättar att det förekommer ett hårt språkbruk bland eleverna och skojbråk i korridorerna som innefattar slag, sparkar och knuffar. Vidare uppges att eleverna använder ett hårt språk mot varandra men berättar att de inte menar orden de säger. Eleverna menar dock att de inte berättar för en vuxen om någon kallar en för något nedsättande. Eleverna menar att nedsättande ord är så vanligt förekommande att det skulle innebära att de hela tiden skulle tvingas gå att säga till en vuxen. En annan anledning till att de inte berättar för vuxna menar eleverna beror på att man inte tar åt sig av de ord som sägs. Eleverna berättar även att de har förståelse för de elever som upplever skojbråken som obehagliga, eftersom de aldrig vet vad som kan hända. I intervjuer med yngre elever berättar dessa även att det förekommer så kallade maktlekar som bestraffas med nedsättande ord, slag eller att elever berättar om varandras hemligheter.

Eleverna redogör dock för att vuxna i de flesta fall reagerar när de ser eller hör något. Vidare berättar eleverna att de i klasserna och på temadagar diskuterar bland annat språkbruk. Eleverna menar att trots att vuxna reagerar på händelser och de på skolan diskuterar språkbruk så har dessa åtgärder inte någon effekt på deras beteende. Det bekräftas av en elev som i en intervju uppger "att bara för att man ser en film som säger att man inte ska säga fula ord så slutar man med det".

I intervju med lärare berättar dessa att skolan har en nolltolernans mot skojbråk och nedsättande ord. Trots det menar de att det förekommer ett hårt språkbruk, skojbråk och rasistiska kommentarer bland eleverna. Lärarna berättar vidare att de agerar när de hör någon använda ett olämpligt språkbruk och att de skriver händelserapporter när de ser och hör att det händer saker elever emellan. I intervjuer berättar vissa lärare att de inte upplever att skolan har ett tydligt målinriktat arbete mot elevernas språkbruk utan att de insatser som vidtas är mer punktinsatser när något inträffar. Lärarna menar att en åtgärd för att komma till bukt med språket är att ha rastvakter i korridorerna samt att det finns resurspersonal bland eleverna. I intervju beskriver även lärarna att ett sätt att arbeta med bland annat språkbruket är genom undervisningen och att då diskutera hur ord används och att sätta in ord i sammanhang men även via temadagar.

I intervju med rektorn berättar hon att skolan arbetar aktivt för att stävja elevernas språkbruk. Ett sådant arbete är att belysa för eleverna vilket språk de använder mot varandra. Rektorn menar även att skolan arbetar aktivt för att minska skojbråken mellan elever men att det är något som skolan måste arbeta mer kring. Enligt rektorn har det varit svårt att få personalen att följa det rastvaktsschema som finns. Vidare uppger rektorn att personalen behöver vara mer närvarande på rasterna. Rektorn berättar dock att det inte går att göra ändringar i rastvaktsschemat förrän till höstterminen. Rektorn menar även att andra ändringar som behövs inte har kunnat genomföras.

Elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete

Skolinspektionen bedömer att elevhälsans alla kompetenser inte är delaktiga i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. Utredning visar att det helt saknas insatser av en psykolog i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet.

Enligt skollagen ska det för eleverna i förskoleklassen och i grundskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande, och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

I intervju med rektorn och elevhälsan berättar dessa att det inte finns någon psykolog tillgänglig för det förebyggande eller hälsofrämjande arbetet. Rektorn och elevhälsan berättar att psykolog finns tillgänglig i de fall behov uppstår men att det då handlar om ett åtgärdande arbete.

Studie- och yrkesvägledning

Skolinspektionen bedömer att alla eleverna inte ges vägledning och konkreta erfarenheter av betydelsen av olika val om fortsatt utbildning och yrkesinriktning.

Enligt skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Rektorn har enligt läroplanen ett särskilt ansvar för att samverka mellan skolor och arbetslivet utanför skolan utvecklas så att eleverna får konkreta erfarenheter av betydelse för deras val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning. Rektorn har även ansvar för att den studie- och yrkesorienterande

verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning.

I intervju med rektorn redogör hon för att skolan har en plan för hur studie- och yrkesvägledning ska ges till alla eleverna som ska följas av lärarna. I intervju med lärarna berättar dessa att studie- och yrkesvägledning i huvudsak ges till eleverna i årskurs 9. Lärarna berättar också att de inte arbetar enligt skolans plan för studie- och yrkesvägledning som det är tänkt.

I intervju med eleverna berättar endast elever i årskurs 9 att de pratat om yrken och vilka utbildningar som finns. De yngre eleverna menar att de inte talat om sådan saker med sina lärare eller med skolans studie- och yrkesvägledare.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten i Kungsholmens grundskola inte uppfyller de krav som gäller för verksamheten, föreläggs Stockholms kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla

metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker

Beslut

2016-04-27

11 (13)

Dnr 43 - 2015:10032

genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

På Skolinspektionens vägnar

Mathias Ljungström
Beslutsfattare

Leif Eriksson
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Kungsholmens grundskola

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga

2016-04-27

13(13)

Dnr 43-2015:10032

Bilaga 2: Fakta om Kungsholmens grundskola

Kungsholmens grundskola är en kommunal grundskola i Stockholms kommun med totalt 927 elever i förskoleklass och årskurserna 1-9. Skolan leds av en rektor som till sin hjälp har fyra biträdande rektorer.